

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ КЛІНІЧНА
ФАРМАЦІЯ В КЛІНІЦІ ПСИХІЧНИХ ХВОРОБ**
для здобувачів вищої освіти 5 курсу денної форми здобуття освіти (4 р. 10 міс.)
освітньої програми «Клінічна фармація»
спеціальності «226 Фармація, промислова фармація»
галузі знань «22 Охорона здоров'я»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
2023-2024 н.р.

ВИКЛАДАЧІ

КІРЕЄВ
Ігор Володимирович

clinpharm@nuph.edu.ua

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра клінічної фармакології та клінічної фармації

2. Адреса кафедри: 61057, Харків, вул. Пушкінська, 27.

3. Веб-сайт кафедри: <https://clinpharm.nuph.edu.ua>

4. Інформація про викладачів:

Кіреєв Ігор Володимирович

Завідувач кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації, доктор медичних наук, професор.

5. Консультації: в дистанційному форматі згідно розкладу.

6. Анотація освітньої компоненти: Предметом вивчення освітньої компоненти «Клінічна фармація в клініці психічних хвороб» є сучасні підходи до лікування основних психіатричних захворювань на основі Клінічних настанов та Протоколів фармацевта, а також підходи до фармацевтичної опіки при відпуску рецептурних та безрецептурних лікарських засобів хворому психіатричного профілю.

7. Мета викладання освітньої компоненти: магістрів клінічних фармацевтів, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення разом з лікарем роботи по забезпеченню раціональної лікарської терапії у конкретного хворого психіатричного профілю, а також для здійснення фармацевтичної опіки пацієнтів в аптеці, поліклініці чи в спеціалізованому стаціонарі.

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft-skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо

ЗК 5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді та з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Hard-skills / Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань, попередження небезпечних інфекційних та паразитарних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями

ФК 2. Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних та безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації безрецептурного лікарського засобу шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого із врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей лікарського засобу та інших товарів аптечного асортименту

ФК 3. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах

ФК 4. Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних та безрецептурних лікарських засобів згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та фармакотерапевтичними схемами його лікування

ФК 5. Здатність здійснювати моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів згідно даних щодо їх клініко-фармацевтичних характеристик, а також з урахуванням суб'єктивних ознак та об'єктивних клінічних, лабораторних та інструментальних критеріїв обстеження хворого

ФК 15. Здатність визначати вартість фармакотерапії з урахуванням індивідуальних особливостей хворого та перебігу захворювання, опрацьовувати дані та на їх ґрунті розробляти локальні формуляри лікарських засобів закладу охорони здоров'я

ФК 18. Здатність забезпечувати та здійснювати проведення клінічного дослідження нових лікарських засобів та дослідження біоеквівалентності, організувати та здійснювати контроль якості проведення клінічного дослідження у відповідності з вимогами Належної клінічної практики.

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів

ПРН 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності

ПРН 13. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань

ПРН 14. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей. Рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські

засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки

ПРН 15. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях

ПРН 16. Визначати вплив факторів, що впливають на процеси всмоктування, розподілу, депонування, метаболізму та виведення лікарського засобу і обумовлені станом, особливостями організму людини та фізико-хімічними властивостями лікарських засобів

ПРН 17. Використовувати дані клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень для здійснення моніторингу ефективності та безпеки застосування лікарських засобів

ПРН 18. Обирати біологічні об'єкти аналізу, здійснювати визначення ксенобіотиків та їх метаболітів у біологічних середовищах та давати оцінку отриманим результатам з урахуванням їх розподілу в організмі

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків

ПРН 25. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами

ПРН 27. Організовувати та здійснювати проведення клінічних досліджень лікарських засобів, формулювати висновки щодо відповідності нового лікарського препарату вимогам реєстрації; відповідності генеричного лікарського препарату оригінальному

ПРН 33. Аналізувати показники ефективності та вартості ліків; формулювати висновки щодо включення препаратів до лікарських формулярів лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я.

10. Статус освітньої компоненти: Вибіркова.

11. Пререквізити освітньої компоненти: ОК «Клінічна фармація в клініці психічних хвороб» базується на вивченні здобувачами вищої освіти (ЗВО) основ клінічної медицини, клінічної фармакології, фармакотерапії з фармакокінетикою, клінічної фармації та фармацевтичної опіки і інтегрується з цими освітніми компонентами.

12. Обсяг освітньої компоненти: 90 годин.

3 кредити ЕКТС (90 годин), лекцій – 8 годин, практичних занять – 24 години, самостійна робота – 58 годин.

13. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти: очно (або змішано дистанційно).

Зміст освітньої компоненти:

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Основні принципи застосування лікарських препаратів на основі Клінічних настанов та Протоколів надання медичної допомоги в клініці психічних хвороб

Тема 1. Загальні положення клінічної фармації в клініці психічних хвороб.

Тема 2. Клініко-фармацевтичні аспекти лікування «особисто психічних» захворювань.

Тема 3. Клініко-фармацевтичні аспекти лікування психогенних психічних захворювань.

Тема 4. Клініко-фармацевтичні аспекти лікування органічних психічних розладів.

Тема 5. Клініко-фармацевтичні аспекти лікування органічних психічних розладів.

Тема 6. Клініко-фармацевтичні характеристики та клінічна фармакологія лікарських препаратів, які застосовуються в психіатрії.

14. Види та форми контролю:

Поточний контроль: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач тощо.

Контроль змістових модулів: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач тощо.

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля необхідна наявність мінімальної кількості балів за теми (заняття) змістового модулю.

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг більше 60 балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних/семінарських занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

15. Система оцінювання з освітньої компоненти:

Результати семестрового контролю у формі семестрового заліку оцінюються за 100-бальною, недиференційованою шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ECTS.

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів (% від кількості балів за модуль — для змістових модулів)
Модуль 1	
Змістовий модуль 1	
- оцінювання тем (1-5) (самостійна робота за темами 1-5 та робота на заняттях (усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних));	60 (60%)
- контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач)	40 (40%)
Семестровий контроль з модуля 1	100

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля.

16. Політики освітньої компоненти: *Політика щодо академічної доброчесності.* Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем. *Політика щодо відвідування занять.* Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків,

визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи. *Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляції)*. Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої компоненти:

Обов'язкова література

1. *Клінічна фармакологія* : підручник / О.Я. Бабак, О.М. Біловол, Н.П. Безугла; за ред. О.Я. Бабака, О.М. Біловола, І.С. Чекмана. — 2-ге вид., перероб. Та доп. — К. : Медицина, 2010. — С. 395–432, 443–461, 568–572, 708–721.
2. *Клиническая фармация* : базовий учеб. для студентов высш. фармац. учеб. заведения (фар- мац. фак.) IV уровня аккредитации ; [изд. доработ. и доп.] / под ред. В.П. Черних, И.А. Зупанца, И.Г. Купновицкой. — Харьков : НФаУ : Золотые страницы, 2015. — С. 154-229.
3. *Реєстр* медико-технологічних документів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standartita-klinichni-nastanovi/. – Назва з екрану.

Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти

1. *Основи біоетики та біобезпеки* [Текст] : підруч. для мед. ВНЗ / О. М. Ковальова [та ін.], 2016. - 392 с.
2. *Психіатрія і наркологія* : підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов та ін. ; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-ге вид., переробл. і допов. — Київ : ВСВ "Медицина", 2015. — 512 с.
3. *Психіатрія і наркологія: підручник* / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напрєєнко ; за ред. О.К. Напрєєнка. — 3-є вид., випр. — Київ : ВСВ «Медицина», 2017. — 424 с.
4. *Фармацевтична опіка* [Текст] : практ. посіб. / І. А. Зупанець [та ін.] ; за ред.: І. А. Зупанця, В. П. Черниха ; НФаУ. - Київ : Фармацевт Практик, 2016. - 207 с.
5. *Basics of bioethics and biosafety : manual for students of higher schools* / V.A. Moroz, V.V. Propisnova, I.A. Otrishko, S.K. Shebeko ; Ed. by V.A. Moroz. –Kharkiv : NPhU : Golden Pages, 2013.– 128 p.
6. *Rx index* – довідник еквівалентності лікарських засобів. – Київ : Фармацевт Практик, 2016. – 848 с.
7. *Рекурентні депресивні розлади* : Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/2014_1003_kn_rek.dep.r.pdf. – Назва з екрану.

**Актуальні
електронні
інформаційні
ресурси для
поглибленого
вивчення
освітньої
компоненти**

1. Внутрішні хвороби: портал для лікарів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// empendium.mp.pl/ua/](http://empendium.mp.pl/ua/)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.who.int>.
3. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drlz.com.ua/>
4. Державний формуляр лікарських засобів [Електронний ресурс] / М-во охорони здоров'я України, Центр. формуляр. комітет, Держ. експерт. центр. – Київ, 2022. – Вип. 14. – Ре- жим доступу : <https://dec.gov.ua/materials/chinnij-vipusk-derzhavnogo-formulyara-likarskih-zasobiv/>
5. Наказ МОЗ України №651 від 26.07.2013 «Про принципи належної фармакотерапевти- чної практики та запобігання поліпрагмазії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https:// zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0651282-13](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0651282-13)
6. Сайт Центру дистанційного навчання <http://pharmel.kharkiv.edu/>
7. Сайт МОЗ України <http://www.moz.gov.ua>
8. <https://www.medscape.com>
9. <https://www.drugs.com>

**Система
дистанційного
навчання
MOODLE**

18. Матеріально-технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти: комп'ютер, Інтернет та обладнання для відео/аудіоконференцій або мобільний гаджет з можливістю підключення до Інтернету, OS Windows 7/10/11, Microsoft Office, Moodle, ZOOM.